

Informace z kontrolní akce NKÚ č. 12/33

Peněžní prostředky určené na pořízování vybrané výzbroje a techniky pro pozemní a specializované síly Armády České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2012 pod číslem 12/33. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státního rozpočtu určených na pořízování vybrané výzbroje a techniky pro pozemní a specializované síly Armády České republiky.

Kontrolováno bylo období od roku 2008 do roku 2012, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna od listopadu 2012 do července 2013.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo obrany (dále také „MO“).

I. Úvod

MO je organizační složkou státu a ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečení obrany České republiky a řízení Armády České republiky (dále jen „AČR“). MO je správcem rozpočtové kapitoly 307 a správcem programů, v jejichž rámci byly vybraná výzbroj a vybraná technika pořízovány.

Kontrola bylo podrobeno pořízování výzbroje a techniky pozemních a speciálních sil AČR, konkrétně soulad s koncepcemi a cíli programů, správnost realizace akcí, splnění požadovaných technických parametrů a využívání nakoupené techniky. Kontrolovány byly dále činnosti a povinnosti MO vyplývající z funkce správce programů, především dodržování zákona č. 218/2000 Sb.¹ a vyhlášky č. 560/2006 Sb.² Programy a podprogramy byly kontrolovány zejména v souvislosti s vybranými kontrolovanými akcemi:

Celkem bylo kontrolováno 15 akcí s celkovými výdaji 5 833,5 mil. Kč. Výběr kontrolovaných akcí byl proveden podle výše účasti státního rozpočtu a předpokládaného stavu realizace projektu tak, aby byla zkontrolována významná část programů a aby mohlo být vyhodnoceno využití pořízené techniky.

Kontrolované programy, podprogramy a akce, resp. projekty reprodukce majetku jsou uvedeny v tabulce č. 1.

¹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

² Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

Tabulka č. 1 – Kontrolované programy, podprogramy a akce

Program ev. č.	Podprogram ev. č.	Akce ev. č.	Název programu/podprogramu/akce	Skutečné výdaje na realizaci projektů /v Kč/
207V210			Zvyšování schopností pozemních a specializovaných sil	
	207V212		Zabezpečení schopností bojových útvarů	259 494 257
		207V212 7003	Osobní padáky – nákup	23 500 994
		207V212 7006	Přístroje nočního vidění, 3. etapa – nákup	235 993 263
	207V213		Zabezpečení schopností druhů sil	126 948 004
		207V213 6004	Souprava chemického pozorovatele – chemický průkazník – nákup	63 898 143
		207V213 7010	Provětrávací protichemický izolační oděv – OPCH-05 – nákup	63 049 861
107V050			Pořízení lehkých obrněných vozidel	
	107V052		Lehké obrněné vozidlo 4x4	3 766 507 325
		107V052 0001	Lehké obrněné vozidlo bojové a podpůrné – nákup	3 586 313 886
		107V052 0011	Dílenské prostředky, školení a kurzy – nákup	24 618 000
		107V052 0012	Elektronická výbava LOV 50 B	155 575 439
107V110			Zvyšování schopností vojáka 21. století	
	107V112		Pořízení zbraní	1 233 982 366
		107V112 1001	Útočná puška s podvěsným granátometem	1 104 184 104
		107V112 1103	Pistole – nákup	97 775 024
		107V112 1203	Zbraň PDW – nákup	32 023 238
107V210			Rozvoj pozemních sil	
	107V213		Pořízení a modernizace prostředků druhů vojsk pozemních sil	99 776 400
		107V213 1002	Mobilní komplet EB – nákup	99 776 400
	107V214		Pořízení a modernizace prostředků ostatních složek ozbrojených sil	44 164 320
		107V214 1001	Osobní padáky – nákup – II. etapa	44 164 320
	107V215		Pořízení a modernizace prostředků útvarů nasazených v mezinárodních operacích	302 640 034
		107V215 0001	Víceúčelové obrněné vozidlo se speciální – rušící a průzkumnou nástavbou – nákup	79 651 200
		107V215 1004	Lehké obrněné vozidlo zdravotnické – nákup	101 760 000
		107V215 1006	Automobil LRD – nákup – 2. etapa	121 228 834
Celkem				5 833 512 706

Zdroj: ISPROFIN/SMVS, MO.

Pozn.: 1) Právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.
Peněžní částky v tomto kontrolním závěru jsou uvedeny včetně DPH.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Koncepce AČR v oblasti pozemních sil

Do roku 2010 byla dlouhodobým problémem MO absence koncepčního materiálu rozvoje AČR. Koncepční materiály platné v uvedené době byly příliš obecné a umožňovaly MO nakupovat vojenskou techniku bez dostatečně zdůvodněné potřeby. NKÚ tuto skutečnost

konstatoval i v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 10/10³. V roce 2011 MO vypracovalo *Bílou knihu o obraně* (dále také „Bílá kniha“) jako základní koncepční dokument, který vymezil koncepční principy a konkrétní cíle pro stabilní rozvoj ozbrojených sil. Vláda Bílou knihu schválila svým usnesením ze dne 18. května 2011 č. 369⁴.

Bílá kniha mj. doporučuje prioritu investic do rozvoje vojenských schopností, a to striktně podle jejich přínosu ve vztahu k rolím, funkcím a mezinárodním závazkům ozbrojených sil ČR, zastavení investic do zbytečných schopností a zavedení transparentního a efektivního akvizičního procesu. V rámci konkrétních opatření bylo pro oblast pozemních a speciálních sil uvedeno dokončení programu ev. č. 107V110 – *Zvyšování schopností vojáka 21. století* s plánovaným termínem ukončení v roce 2014. Tento program je v Bílé knize uveden mezi hlavními modernizačními a rozvojovými projekty ozbrojených sil v letech 2000 až 2020. Mezi nimi je dále uvedeno pořízení lehkých obrněných transportérů a nákupy ručních zbraní a minometů. Modernizační a rozvojové projekty jsou zde pouze naznačeny a nejsou konkrétně vymezeny. Mají být realizovány prostřednictvím konkrétních projektů⁵ uspořádaných do náležité programové struktury. MO zahájilo od roku 2013 nové programy. Tyto programy nebyly předmětem kontroly.

Usnesením vlády ze dne 26. září 2012 č. 699⁶ byla schválena *Obranná strategie České republiky*. Uvedeným usnesením bylo ministru obrany uloženo vycházet z této strategie při zpracování a aktualizaci základních strategických a koncepčních dokumentů a legislativních opatření v oblasti obrany. **Do doby ukončení kontroly nevypracovalo MO koncepční materiál, který by podrobněji stanovil výstavbu a rozvoj pozemních či specializovaných sil s konkrétním vymezením cílového stavu, materiálních potřeb, peněžními nároky na jejich naplnění a časovým horizontem realizace.**

2. Programy, v jejichž rámci byla pořizována výzbroj a technika pozemních a specializovaných sil

Pro oblast pozemních a speciálních sil byla jednou z priorit realizace programu ev. č. 207V210 – *Zvyšování schopností pozemních a specializovaných sil* schváleného v roce 2004 s předpokládaným termínem realizace v letech 2005 až 2010. V roce 2009 byly dále schváleny programy ev. č. 107V050 – *Pořízení lehkých obrněných vozidel*, ev. č. 107V110 – *Zvyšování schopností vojáka 21. století* a ev. č. 107V210 – *Rozvoj pozemních sil* s termíny realizace v letech 2009 až 2015.

Tři ze čtyř kontrolovaných programů nebyly doposud ukončeny. Realizace jediného doposud ukončeného programu (ev. č. 207V210) byla dvakrát prodloužena, a to celkem o dva roky. Ke změně finančních parametrů došlo u dvou programů (ev. č. 207V210 a ev. č. 107V210).

3. Kontrolované akce (projekty)

3.1 Program ev. č. 207V210 – Zvyšování schopností pozemních a specializovaných sil, podprogramy ev. č. 207V212 – Zabezpečení schopností bojových útvarů a ev. č. 207V213 – Zabezpečení schopností druhů sil

Dokumentace programu ev. č. 207V210 s celkovými výdaji státního rozpočtu ve výši 2 172 mil. Kč a dobou realizace v letech 2005 až 2010 byla schválena dne 11. června 2004. V letech 2006 až 2009 došlo k snížení výdajů kapitoly 307 – *Ministerstvo obrany*, což vedlo

³ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 10/10 – *Peněžní prostředky určené na pořizování vybrané techniky Armády České republiky* (byl zveřejněn v částce 2/2011 *Věstníku NKÚ*).

⁴ Usnesení vlády ze dne 18. května 2011 č. 369, o *Bílé knize o obraně*.

⁵ Projekty jsou uváděny v dokumentaci programů rovněž jako akce.

⁶ Usnesení vlády ze dne 26. září 2012 č. 699, o *Obranné strategii České republiky*.

k snížení výdajů na program na 1 603,5 mil. Kč a k upuštění od realizace některých akcí. Původně stanovený termín realizace programu nebyl dodržen, a to o dva roky.

Program byl rozdělen do tří podprogramů. Kontrole byly vzhledem k výši výdajů státního rozpočtu podrobeny dva z nich, a to ev. č. 207V212 – *Zabezpečení schopnosti bojových útvarů*, ev. č. 207V213 – *Zabezpečení schopností druhů sil*. Program ev. č. 207V215 – *Zabezpečení schopností záchranných útvarů* nebyl kontrole podroben.

Podprogram ev. č. 207V212 – *Zabezpečení schopnosti bojových útvarů* s předpokládanými výdaji státního rozpočtu ve výši téměř 1,06 mld. Kč byl zaměřen na zabezpečení jednotek mechanizovaného vojska moderní technikou tak, aby svými silami a prostředky byly schopny působit v součinnosti s ostatními druhy vojsk. K naplňování tohoto cíle byly realizovány nákupy padáků a přístrojů nočního vidění, které byly podrobeny kontrole NKÚ.

Prioritou podprogramu ev. č. 207V213 – *Zabezpečení schopností druhů sil* s předpokládanými výdaji státního rozpočtu ve výši téměř 0,76 mld. Kč bylo vybavení chemického vojska technikou a materiálem se zaměřením na plnění úkolů spojených s ochranou proti zbraním hromadného ničení. V rámci této priority byly realizovány nákupy souprav chemického pozorovatele a chemického izolačního oděvu, které byly předmětem kontroly NKÚ.

3.1.1 Akce ev. č. 207V212 7003 – *Osobní padáky – nákup a akce ev. č. 107V214 1001 – Osobní padáky – nákup – II. etapa*

Vzhledem k realizaci nákupu osobních padáků ve dvou programech, a to ev. č. 207V210 a 107V210, který byl zahájen již v roce 2010, paralelně ještě před uzavřením dříve zahájeného programu ev. č. 207V210, byly tyto akce kontrolovány souběžně.

3.1.1.1 Akce ev. č. 207V212 7003 – *Osobní padáky – nákup*

Důvodem pro pořízení nových souprav osobních padáků měla být obnova padákové techniky a její doplnění na počty potřebné k provádění kvalitního výcviku a možnému bojovému nasazení. MO v únoru 2006 předpokládalo podle původní specifikace nákup 300 nových souprav padáků s předpokládanou cenou 40 mil. Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že MO v té době mělo na skladě 712 souprav padáků VTP-100, pořízených v roce 1996 za 120,1 mil. Kč. Tyto padáky byly od pořízení pouze uskladněny a nebyly kromě zkušebních seskoků využívány. V roce 2009 po ukončení jejich technické životnosti vydalo MO rozhodnutí o jejich nepotřebnosti. V roce 2010 byly fyzicky zlikvidovány.

MO vydalo v červenci 2006 registrační list na akci s parametry 300 souprav osobních padáků za 40 mil. Kč. V listopadu 2006 snížilo MO uvažovaný počet pořizovaných souprav padáků na 200, což při zachování předpokládané celkové ceny 40 mil. Kč zvýšilo předpokládanou cenu jedné soupravy ze 133 tis. Kč na 200 tis. Kč bez bližšího zdůvodnění.

MO v prvním zadávacím řízení postupovalo mimo režim zákona o veřejných zakázkách (zajištění obrany státu)⁷ a zakázku zadalo v řízení obdobném otevřenému řízení. Řízení bylo uveřejněno v prosinci 2006. V květnu 2007 MO zadávací řízení zrušilo mj. z důvodu chybně uvedené maximální výše nabídkové ceny v zadávací dokumentaci.

⁷ Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, případně ustanovení § 18 odst. 1 písm. c) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Druhé zadávací řízení bylo realizováno formou otevřeného řízení⁸. Oznámení o zahájení zadávacího řízení bylo uveřejněno v červnu 2007. Po vyloučení obou uchazečů bylo zadávací řízení zrušeno.

Třetí zadávací řízení bylo opět zadáváno v otevřeném řízení. Na základě změny takticko-technických požadavků na nákup byl počet souprav osobních padáků snižen na 150 a předpokládaná cena snížena na 30 mil. Kč. Jediný uchazeč byl vyloučen pro nesplnění kvalifikačních požadavků a zadávací řízení bylo v červenci 2008 zrušeno.

MO zaslalo v srpnu 2008 vyřazenému uchazeči oznámení o jednacím řízení s uveřejněním – výzvu k jednání⁹. Výsledkem jednání byla nabídková cena 23,3 mil. Kč za dodání 150 souprav padáků a v říjnu 2008 byla podepsána kupní smlouva.

Tabulka č. 2 – Porovnání původní a konečné specifikace

Specifikace čj.	Datum schválení	Počet souprav padáků	Cena za soupravu (max.) /v Kč/	Celková cena (max.) /v Kč/	Termín dodávek
535/2006-1618	24. 3. 2006	300	133 333	40 000 000	2007–2009
103278-15/2006/DP-5888	8. 11. 2006	200	200 000	40 000 000	2007–2009
103278-34/2006/DP-5888	15. 3. 2008	150	200 000	30 000 000	2008–2009

Zdroj: MO – dokumentace akce.

V lednu 2009 došlo v průběhu vojenských zkoušek ke smrtelné nehodě výsadkáře AČR a zkoušky byly až do vyšetření příčin pozastaveny. Provádění vojenských zkoušek pokračovalo až do dubna 2011, kdy bylo zavedení padáků OVP-80.08 do užívání v AČR doporučeno. Padáky byly dodány v prosinci 2011. Za pozdní dodávky 60 souprav padáků uplatnilo MO smluvní pokutu ve výši 58,7 tis. Kč, která byla dodavatelskou firmou uhrazena.

Zadávací řízení zahájené v roce 2006 bylo třikrát zrušeno a ukončeno bylo až v roce 2008. V průběhu nákupu došlo ke snížení pořizovaného počtu souprav na polovinu. Padákové soupravy byly v důsledku technických závad dodány až o dva roky později za celkovou cenu 23,3 mil. Kč.

Přestože nebyly ukončeny vojenské zkoušky a nebyly zahájeny dodávky souprav padáků OVP-80.08, byla v roce 2010 do nově otevřeného programu ev. č. 107V210 zařazena akce ev. č. 107V214 1001 – *Osobní padáky – nákup – II. etapa*.

Z uvedených údajů vyplývá jednoznačná nekonceptnost při realizaci této akce.

3.1.1.2 Akce ev. č. 107V214 1001 – *Osobní padáky – nákup – II. etapa*

MO podle schválených takticko-technických požadavků na II. etapu nákupu padáků z března 2009 předpokládalo v letech 2010 až 2014 pořízení dalších 250 souprav padáků za 50 mil. Kč. V květnu 2009 navýšilo MO počet souprav padáků na 400 za stejnou cenu. Jednotková cena tak byla snížena z 200 tisíc Kč na 125 tisíc Kč. MO zdůvodnilo navýšení počtu padáků dosažením dostatečných zásob padáků pro jednotky AČR.

⁸ Ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

⁹ Ustanovení § 22 odst. 1 a 2 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Tabulka č. 3 – Porovnání původní a konečné specifikace

Specifikace čj.	Datum schválení	Počet souprav padáků	Cena za soupravu (max.) /v Kč/	Celková cena (max.) /v Kč/	Termín dodávek
25-34/2009-1618	26. 3. 2009	250	200 000	50 000 000	2010–2014
25-58/2009-1618	15. 5. 2009	400	125 000	50 000 000	2010–2014

Zdroj: MO – dokumentace akce.

Při vypracovávání investičního záměru došlo v průběhu šesti týdnů ke změně specifikace, a to jak v požadovaném množství pořizovaného majetku, tak i v ceně za soupravu padáku. Opět se projevila neujasněnost a nekoncepčnost v požadavcích ze strany MO.

Veřejná zakázka byla zadávána v otevřeném řízení. Oznámení o zahájení zadávacího řízení bylo uveřejněno v dubnu 2010. Nabídku podali tři uchazeči, z nichž jeden byl dodavatelem předchozích souprav padáků. MO i přes špatné zkušenosti s předchozím nákupem padáků jeho nabídku akceptovalo a v srpnu 2010 s tímto dodavatelem uzavřelo smlouvu. Cena za 400 souprav padáků¹⁰ činila 44,2 mil. Kč. Dodávka prvních 80 souprav měla být uskutečněna do 180 dnů po vyhovujících vojenských zkouškách a dále po 80 soupravách mělo být dodáváno každoročně až do roku 2014.

V důsledku neschválených technických podmínek byly vojenské zkoušky odloženy a závěrečná zpráva o jejich výsledku z června 2011 nedoporučila zavedení nových souprav padáků do užívání. V listopadu 2011 byl ke smlouvě uzavřen dodatek, kterým byl termín první dodávky souprav padáků posunut o více než půl roku a celková cena byla snížena na 44 mil. Kč.

Doplňkové vojenské zkoušky z března a dubna 2012 měly opět negativní výsledek z důvodu technických závad a znovu byl posunut termín první dodávky. Na dalším jednání dodavatel navrhl, že penále ve výši 129,7 tis. Kč za prodlení s plněním dodávky nahradí dodávkou dalšího zboží, např. náhradními díly nebo výcvikovými prostředky. MO na tento návrh nepřistoupilo. V srpnu 2012 proběhly vojenské zkoušky s vyhovujícími výsledky a dodávky padáků OVP-80.08 SL¹¹, resp. OVP-12 SL, byly zahájeny v listopadu 2012. MO uplatnilo smluvní sankce za nedodání souprav padáků ve výši 0,05 % z celkové ceny zboží včetně DPH za každý započatý den prodlení.

MO i přes problémy při pořizování padáků OVP-80.08 vybralo pro dodávku dalších souprav padáků stejného dodavatele. Ten opět nezajistil a ve vojenských zkouškách neprokázal ve stanoveném termínu požadovanou kvalitu padáků a nezajistil ani zapracování změn do technické dokumentace v náležitém termínu. První dodávka souprav padáků se posunula téměř o dva roky.

3.1.2 Akce ev. č. 207V212 7006 – Přístroje nočního vidění, III. etapa – nákup

Realizace nákupu přístrojů nočního vidění měla za cíl dosažení kompatibility AČR s armádami NATO ve vztahu k bojové činnosti v noci. Do konce roku 2005 bylo v předchozích etapách pořízeno pro AČR celkem 331 souprav zaměřovačů MEO-50 a 321 pozorovacích souprav KLÁRA.

V registračním listu, který Ministerstvo financí schválilo v květnu 2007, byl počet souprav stanoven na 851 s výdaji státního rozpočtu 261,2 mil. Kč. Jednalo se o dva typy přístrojů

¹⁰ Padákový komplet s hlavním padákem s kruhovým vrchlíkem OVP-80.08 SL, resp. OVP-12 SL.

¹¹ Z důvodu pořízení transportních letounů CASA-C-295M jako náhrady za letouny An-26 vyvstala potřeba přizpůsobit padákovou techniku pro možnost provádění padákových výsadek jednotek AČR z malých a středních výšek. Označení SL za označením padáku OVP-80.08 a OVP-12 znamená, že padák je vybaven výtažným lanem, které je přizpůsobeno pro použití pro seskoky z letounů CASA C-295M.

nočního vidění. Zakázky byly v květnu a červnu 2007 zadány v jednacím řízení bez uveřejnění s odůvodněním, že zakázku může splnit pouze určitý dodavatel¹². Smlouvy byly uzavřeny v červenci 2007 a celkem bylo v letech 2007 až 2009 dodáno 334 souprav zaměřovačů MEO-50 za 118 mil. Kč a 517 souprav KLÁRA za 118 mil. Kč.

3.1.3 Akce ev. č. 207V213 6004 – *Souprava chemického pozorovatele – chemický průkazník – nákup*

Nákupem souprav chemického pozorovatele má být chemickým jednotkám AČR umožněno monitorování radiační situace a vytyčení kontaminovaných prostor v ČR i v zahraničních misích, a to při zajištění kompatibility s aliančními prostředky. Podle investičního záměru z července 2005 mělo být nakoupeno 129 souprav za 64,6 mil. Kč. Na základě výsledků vývoje a provedených vojenských zkoušek upravilo MO specifikaci a snížilo počet souprav z požadovaných 129 na 87, čímž došlo ke zvýšení ceny za soupravu z 501 tis. Kč na 752 tis. Kč, tj. cca o 50 %.

Tabulka č. 4 – Porovnání původní a konečné specifikace

Specifikace čj.	Datum schválení	Počet souprav	Cena za soupravu (max.) /v Kč/	Celková cena (max.) /v Kč/	Termín dodávek
102769-2/2005/DP-5888	13. 7. 2005	129	501 000	64 600 000	2006–2009
102769-11/2006/DP-5888	6. 3. 2006	87	752 000	65 400 000	2006–2009

Zdroj: MO – dokumentace akce.

MO při zadávacím řízení postupovalo mimo režim zákona o veřejných zakázkách (zajištění obrany státu) a zakázku zadalo postupem přiměřeným jednacím řízení bez uveřejnění jediné firmě, která do roku 2005 zajišťovala vývoj chemického průkazníku a byla držitelem výsledků výzkumu, vývoje i veškeré, zejména výrobní dokumentace. MO v září 2006 uzavřelo s dodavatelem kupní smlouvu. Do roku 2010 bylo dodáno 87 souprav chemického pozorovatele za 63,9 mil. Kč.

3.1.4 Akce ev. č. 207V213 7010 – *Provětrávací protichemický izolační oděv – OPCH 05 – nákup*

Cílem projektu bylo vyvinout a dodat nový protichemický izolační oděv, který by nahradil stávající obleky a byl kompatibilní se zavedenou plynovou maskou. Potřeba vycházela ze specializace AČR v rámci NATO a z možnosti nasazení chemického vojska v zahraničních operacích. MO již v roce 2003 vybralo ve veřejné soutěži výrobce, který by nový izolační oblek vyvinul. Podle investičního záměru z dubna 2006 mělo být nakoupeno 642 souprav za 58 mil. Kč. Se stejnými parametry bylo v prosinci 2006 vydáno rozhodnutí o registraci akce.

Zakázka byla zadána v otevřeném řízení, které bylo uveřejněno v lednu 2007. Nabídku podal jediný uchazeč, který oděv vyvíjel. Podle nabídky byla cena za uvedený počet souprav 63 mil. Kč, tj. o 5 mil. Kč vyšší, než bylo uvedeno v rozhodnutí o registraci akce. MO tuto cenu akceptovalo a nabídku přijalo. Podle smlouvy uzavřené v červenci 2007 měly být soupravy dodány v několika etapách v letech 2007 až 2010. Za opožděné dodávky v roce 2007 vystavilo MO penalizační faktury v celkové výši 426,8 tis. Kč; tuto částku dodavatel uhradil.

3.2 Program ev. č. 107V050 – *Pořízení lehkých obrněných vozidel, podprogram ev. č. 107V052 – Lehké obrněné vozidlo 4x4*

Dokumentace programu ev. č. 107V050 s celkovými výdaji ve výši 4 298 mil. Kč a dobou realizace v letech 2009 až 2015 byla schválena dne 10. září 2009. Hlavním cílem

¹² Ustanovení § 23 odst. 4 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

podprogramu ev. č. 107V052 – *Lehké obrněné vozidlo 4x4* bylo vyzbrojení části mechanizovaných a motorizovaných jednotek pozemních sil AČR a jejich podpůrných jednotek a části průzkumných jednotek lehkými obrněnými vozidly. Kromě pořízení těchto vozidel bylo součástí podprogramu i logistické zabezpečení vozidel a elektronické vybavení části z nich.

3.2.1 Akce ev. č. 107V052 0001 – *Lehké obrněné vozidlo bojové a podpůrné – nákup*

Příprava a proces zadání nákupu lehkých obrněných vozidel již byly kontrolovány v rámci kontrolní akce NKÚ č. 10/10. Současná kontrolní akce byla zaměřena na plnění smluvního vztahu a na další nakládání s nakoupenou technikou.

Podle smlouvy z prosince 2009 mělo být v letech 2009 až 2013 dodáno 90 vozidel v různém provedení (včetně logistického zabezpečení a školení) za 3 620,4 mil. Kč. V průběhu plnění bylo ke smlouvě uzavřeno celkem šest dodatků, na jejichž základě byly upraveny některé technické parametry, počty kusů v jednotlivých letech a celková cena snížena na 3 610,9 mil. Kč. Z této částky bylo vyčleněno 24,6 mil. Kč na zajištění dílenských prostředků, školení a kurzů. Hrazení každé jednotlivé dodávky provádí MO na základě předložených faktur a převímacích listů. Harmonogram dodávek je plněn a do konce roku 2013 má být dodáno posledních 10 vozidel.

3.2.2 Akce ev. č. 107V052 0011 – *Dílenské prostředky, školení a kurzy – nákup*

Součástí smlouvy na nákup lehkých obrněných vozidel bylo i zajištění dílenských prostředků pro všechny druhy údržby a oprav vozidel včetně diagnostiky. Vojskové zkoušky byly zahájeny v srpnu 2011 a po odstranění nedostatků byly v červnu 2012 tyto dílenské prostředky vyhodnoceny jako vyhovující. Dále bylo v rámci výše uvedené smlouvy proškoleny 50 osob.

3.2.3 Akce ev. č. 107V052 0012 – *Elektronická výbava LOV 50 B*

Celkem 32 vozidel dodaných v letech 2010 a 2011 bylo doplněno elektronickou výbavou s cílem rušit signály prostředků používaných k radiové iniciaci výbušných nástrah. MO požadovalo konkrétní rušič vysokofrekvenčního signálu WBS 2500 z důvodu kompatibility s rušiči používanými v AČR a armádách NATO. Registrační list akce s předpokládanou celkovou cenou 164,2 mil. Kč za 32 rušičů schválilo MF v dubnu 2010. Poté MO zadalo zakázku mimo režim zákona o veřejných zakázkách Vojenskému opravárenskému podniku Nový Jičín a v červnu 2010 s ním uzavřelo smlouvu za 155,6 mil. Kč.

3.3 Program ev. č. 107V110 – *Zvyšování schopností vojáka 21. století*, podprogram ev. č. 107V112 – *Pořízení zbraní*

Dokumentace programu ev. č. 107V110 s celkovými výdaji ve výši 2 311,1 mil. Kč a dobou realizace v letech 2009 až 2015 byla schválena dne 10. září 2009. Hlavním cílem programu je pořídit systémy a komponenty výzbroje a výstroje a integrovat vše do jednoho funkčního celku, čímž by mělo dojít ke zvýšení akceschopnosti jednotek. Cílem podprogramu ev. č. 107V112 – *Pořízení zbraní* s výdaji státního rozpočtu ve výši 1 971,1 mil. Kč bylo zvýšit schopnost palebné účinnosti a ničivosti zbraní. Tento cíl byl zdůvodněn nutností vyměnit staré ruční zbraně za moderní a účinnější zbraně kompatibilní v rámci NATO a současně k nim pořídit zaměřovače umožňující jejich použití i v noci a za špatné viditelnosti. Konkrétní rozbor technické životnosti dosud užívaných zbraní dokumentace programu neobsahovala.

3.3.1 Akce ev. č. 107V112 1001 – Útočná puška s podvěsným granátometem

MO v květnu 2009 provedlo marketingový průzkum, podle kterého rozhodujícím faktorem při výběru nové pušky měla být nabízená cena a podíl českého obranného průmyslu na dodávkách. V investičním záměru ze září 2009 bylo uvedeno, že nově pořízené pušky by měly sloužit také jako nosiče doplňkového vybavení s optoelektrickými systémy a při jejich pořízení by měl být brán ohled na interoperabilitu s ostatními ozbrojenými silami států EU. Celkem má být do konce roku 2015 nakoupeno 7 937 pušek za maximální částku 1 589 mil. Kč. S těmito parametry MF v září 2009 schválilo registrační list.

MO při zadávacím řízení postupovalo mimo režim zákona o veřejných zakázkách (zajištění obrany státu) a zakázku zadalo v listopadu 2009 v řízení obdobném otevřenému řízení. V zadávací dokumentaci byly jako kritéria stanoveny cena (60 %), hmotnost (20 %), účinný dostřel (15 %) a životnost (5 %). Dokumentaci si vyzvedlo 27 uchazečů, ale nabídku podali pouze dva. MO rozhodlo o nejhodnější nabídce a s vybraným uchazečem v březnu 2010 uzavřelo smlouvu na dodávku 6 687 útočných pušek a 397 podvěsných granátometů¹³ celkem za 1 102,7 mil. Kč. Součástí smlouvy byl i harmonogram dodávek. V období od uzavření smlouvy do dubna 2013 byla smlouva měněna osmi dodatky, které upravovaly harmonogram dodávek a zvýšily cenu na 1 104,2 mil. Kč v důsledku změny DPH. Do dubna 2013 bylo dodáno celkem 6 318 pušek a 144 granátometů, které jsou postupně zaváděny do používání v AČR. Za zpoždění dodávek uplatnilo MO v roce 2011 penále ve výši 97,6 tis. Kč; tuto částku dodavatel uhradil.

3.3.2 Akce ev. č. 107V112 1103 – Pistole – nákup a akce ev. č. 107V112 1203 – Zbraň PDW – nákup

V investičních záměrech na nákup pistolí a zbraní PDW z října 2009 bylo uvedeno, že dosud používané pistole jsou zastaralé a oddalování pořízení moderních ručních zbraní může ohrozit činnost a plnění úkolů AČR především v zahraničních misích. V listopadu 2009 byly vydány registrační listy. Celkem mělo být v letech 2010 až 2011 nakoupeno 5 348 souprav pistolí za 97,8 mil. Kč a 572 zbraní PDW za 32 mil. Kč. MO při společném zadávacím řízení na obě střelné zbraně postupovalo mimo režim zákona o veřejných zakázkách (zajištění obrany státu) a zakázku zadalo postupem přiměřeným jednacím řízením bez uveřejnění jediné firmě. Způsob zadání zakázky byl schválen usnesením vlády ze dne 23. listopadu 2009 č. 1443¹⁴. MO jednalo s dodavatelem od ledna do března 2010. Na základě požadavku uživatele byl v únoru 2010 zvýšen počet pistolí o 222 souprav, tj. na 5 570, a to jako záměna za původně plánovanou dodávku nábojů¹⁵. V březnu 2010 MO uzavřelo s dodavatelem kupní smlouvu na dodávku 5 570 pistolí a 572 osobních zbraní¹⁶ za celkovou částku 129,8 mil. Kč.

3.4 Program ev. č. 107V210 – Rozvoj pozemních sil, podprogramy ev. č. 107V213 – Pořízení a modernizace prostředků druhů vojsk pozemních sil, ev. č. 107V214 – Pořízení a modernizace prostředků ostatních složek ozbrojených sil¹⁷ a ev. č. 107V215 – Pořízení a modernizace prostředků útvarů nasazených v mezinárodních operacích

Dokumentace programu ev. č. 107V210 s výdaji státního rozpočtu 1 384,8 mil. Kč a realizací v letech 2010 až 2014 byla schválena dne 13. října 2009. Cílem programu byla modernizace pozemních sil a druhů vojsk se zaměřením na obměnu a modernizaci zastaralých systémů a rozvíjení interoperabilního působení se spojenci.

¹³ Útočné pušky CZ 805 BREN A1 a A2 a podvěsné granátometry CZ 805 G1.

¹⁴ Usnesení vlády ze dne 23. listopadu 2009 č. 1443, *k informaci o stavu projektu Voják 21. století*.

¹⁵ Munice, mezi níž patří i uvedené, je nakupována převážně z běžných výdajů.

¹⁶ Pistole CZ 75 SP-01 PHANTOM a osobní obranné zbraně CZ SCORPION EVO 3A1.

¹⁷ Akce ev. č. 107V214 1001 je popsána v bodu 3.1.1.2.

Dne 12. dubna 2011 byl schválen doplněk č. 1 k dokumentaci programu s navýšením celkových výdajů na 1 979,3 mil. Kč, včetně částky 181,7 mil. Kč z mimorozpočtových zdrojů. Důvodem navýšení výdajů bylo zejména dodatečné zařazení nákupů lehkých obrněných zdravotnických vozidel a automobilů Land Rover Defender do podprogramu ev. č. 107V215, což podle MO vyplynulo z okamžité potřeby nasazení v zahraničních misích.

3.4.1 Akce ev. č. 107V213 1002 – *Mobilní komplet EB – nákup*

V investičním záměru schváleném v říjnu 2009 bylo uvedeno, že cílem této akce je zabezpečení efektivní činnosti rušičů u jednotek nasazených v současných operacích, a tedy zvýšení bezpečnosti jednotek AČR. MO požadovalo dodání dvou mobilních kompletů elektronického boje včetně odborného školení, softwarového vybavení a bezpečnostní certifikace s předpokládanými výdaji ve výši 80 mil. Kč.

Na základě žádosti MO zaslal koncem října 2009 předpokládaný dodavatel tohoto specifického zařízení posouzení specifikace s cenou kompletu v celkové výši 105,2 mil. Kč. MO schválilo investiční záměr a v únoru 2010 vydalo registrační list s účastí státního rozpočtu ve výši 80 mil. Kč.

MO zadalo zakázku mimo režim zákona o veřejných zakázkách¹⁸. MO vyzvalo v březnu 2010 Vojenský opravárenský podnik Šternberk (dále jen „VOP Šternberk“) k podání nabídky. Nabídka z dubna 2010 i po redukci specifikace (takticko-technických požadavků) s cenou ve výši 99,8 mil. Kč přesahovala limit 80 mil. Kč uvedený v registračním listu o téměř 20 mil. Kč. MO vyšší cenu akceptovalo, navýšilo prostředky a v červnu 2010 s dodavatelem uzavřelo smlouvu. Termín plnění byl stanoven na prosinec 2010.

Tabulka č. 5 – Porovnání původní a konečné specifikace

Specifikace čj.	Datum schválení	Počet souprav	Cena za soupravu (max.) /v Kč/	Celková cena (max.) /v Kč/	Termín dodávek
2102-15/2009/DP-5888	23. 10. 2009	2	40 000 000	80 000 000	2010
Příl. č. 1 k čj. 772/2009-5368	21. 1. 2010	1	80 000 000	80 000 000	2010
114-4/2010/DP-5368	21. 9. 2010	1	97 777 000	97 777 000	2010

Zdroj: MO – dokumentace akce.

V průběhu necelého roku došlo ke změnám specifikace snížením požadovaného počtu souprav ze dvou na jednu i zvýšením ceny za soupravu z původních 40 mil. Kč na téměř 97,8 mil. Kč v roce 2010. Do používání byl komplet převzat v lednu 2011.

3.4.2 Akce ev. č. 107V215 0001 – *Víceúčelové obrněné vozidlo se speciální rušící a průzkumnou nástavbou – nákup*

Podle investičního záměru z února 2010 byla důvodem pořízení vozidla nezbytnost řešení průzkumu ve složitých horských terénech zejména v zahraničních operacích a byl záměr pořídit jedno vozidlo za 45 mil. Kč. Termín dodání byl do konce roku 2010. V registračním listu, který MO vydalo v říjnu 2010, byla uvedena cena 80 mil. Kč a termín dodání do konce května 2011.

¹⁸ Ustanovení § 18 odst. 1 písm. j) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Tabulka č. 6 – Porovnání původní a konečné specifikace

Specifikace čj.	Datum schválení	Počet souprav	Cena za soupravu (max.) /v Kč/	Celková cena (max.) /v Kč/	Termín dodávek
2438-1/2010/DP-5888	18. 2. 2010	1	45 000 000	45 000 000	2011
2438-3/2010/DP-5888	29. 3. 2010	1	45 000 000	45 000 000	2011
2509-29/2010/DP-5888	12. 1. 2011	1	82 000 000	82 000 000	2011
2438-42/2010/DP-5888	29. 11. 2011	1	79 651 200	80 000 000	2011

Zdroj: MO – dokumentace akce.

MO zakázku zadalo VOP Šternberk ze stejných důvodů jako v předchozím případě¹⁹. Ve zdůvodnění uvedlo, že pořízení vozidla má technickou návaznost na výše uvedené pořízení mobilního kompletu. V listopadu 2010 MO vyzvalo k podání nabídky VOP Šternberk, který ještě v témže měsíci předložil nabídku s cenou 80 mil. Kč. Nabídka však nesplňovala některé požadavky uvedené ve specifikaci a byla přijata až po řadě jednání v únoru 2011. V červnu 2011 MO vydalo nový registrační list se stejnou částkou a termínem dodání v prosinci 2011.

V červenci 2011 byla uzavřena smlouva s cenou 79,6 mil. Kč a dobou plnění prosinec 2011. V průběhu pořizování byly velmi často měněny specifikace, protože podobné vozidlo nebylo doposud v České republice vyrobeno. Vojskové zkoušky byly ukončeny v prosinci 2011 a vozidlo bylo v termínu dodáno. Vzhledem ke změně vojenskopolitické situace nebylo doposud do zahraničních misí zařazeno a je využíváno pro výcvik specialistů.

3.4.3 Akce ev. č. 107V215 1004 – Lehké obrněné vozidlo zdravotnické – nákup

Důvodem pořízení lehkých obrněných zdravotnických vozidel¹⁹ bylo zabezpečení systému odsunu raněných a nemocných v polních podmínkách, protože ve výzbroji AČR nebyla obrněná sanitní vozidla. V investičním záměru z března 2010 byla uvedena cena za tři vozidla do 102 mil. Kč.

MO při zadávacím řízení postupovalo mimo režim zákona o veřejných zakázkách (zajištění obrany státu)²⁰ a zakázku zadalo v dubnu 2010 postupem přiměřeným jednacím řízením bez uveřejnění jediné firmě, která měla jako zprostředkovatel nákup zajistit. MO zdůvodnilo požadavek na pořízení konkrétního vozidla tím, že podvozek vybraného vozidla je shodný s podvozkou bojových vozidel již užívaných v AČR, čímž se zjednodušuje logistické zabezpečení a zajišťuje kompatibilita techniky v zahraničních misích. Potenciální dodavatel předložil potvrzení, že je výhradním zástupcem výrobce pro ČR.

Registrační list MO vydalo v březnu 2010 s parametry 102 mil. Kč za nákup tří vozidel a termínem dodání v září 2010. MO v dubnu 2010 zaslalo zprostředkovateli výzvu k jednání. Zprostředkovatel prokázal splnění kvalifikace a předložil nabídku ve výši 101,8 mil. Kč. V květnu 2010 byla uzavřena smlouva. Termín dodání dvou vozidel byl stanoven na říjen 2010 a třetího vozidla na prosinec 2010. Vozidla byla předána ve stanovených termínech. Dvě z nich jsou využívána v zahraniční misi v Afghánistánu.

3.4.4 Akce ev. č. 107V215 1006 – Automobil LRD – nákup – 2. etapa

Nákup byl odůvodněn potřebou vybavit jednotky AČR moderními prostředky radioelektronického boje, doplnit výzbroj jednotek nasazovaných v zahraničních operacích a zvýšit interoperabilitu s NATO. V investičním záměru z března 2010 bylo mj. uvedeno, že se v podmínkách Afghánistánu prokázalo, že stávající palebná ochrana je nedostatečná, a prodloužení v pořízení těchto vozidel v jejich předpokládaných počtech je závažné. Nasazení

¹⁹ Vozidlo IVECO M65E19WM 4x4 LMV MedEvac.

²⁰ Ustanovení § 18 odst. 1 písm. c) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

sil bylo plánováno již v průběhu roku 2010. Byla zde uvedena potřeba 18 automobilů Land Rover Defender 130²¹ za cenu 119,9 mil. Kč.

MO zadalo zakázku v jednacím řízení bez uveřejnění s odůvodněním, že se jedná o dodatečnou dodávku od dodavatele, který AČR dodává unifikované speciální nástavby, má vyškolené specialisty, servis a vytvořenou zásobu náhradních dílů²². Dodávka od jiného dodavatele by podle MO navíc způsobila nutnost vojenských zkoušek, což by způsobilo výrazný časový posun v realizaci. Výzva k jednání byla zaslána v dubnu 2010 a jednání, v jehož rámci byly upravovány především smluvní podmínky, trvalo do května 2010. Registrační list akce, který stanovil stejné parametry jako investiční záměr, odsouhlasilo MF v květnu 2010 a o měsíc později byla uzavřena smlouva na dodávku 18 automobilů za 119,9 mil. Kč s termínem dodání prosinec 2010.

Ke smlouvě bylo uzavřeno pět dodatků, kdy se kromě technických ujednání změnila z důvodu upřesnění specifikace i cena na 121,2 mil. Kč. Část dodávky byla zpožděna a MO uplatnilo penále ve výši 727,3 tis. Kč; tuto částku dodavatel uhradil. I když MO původně zdůrazňovalo nutnost rychlého pořízení vozidel, z důvodu změny vojenskopolitické situace nebyla vozidla do zahraničních misí dosud nasazena.

III. Shrnutí

Kontrola byla zaměřena na poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státního rozpočtu při pořizování výzbroje a techniky pro pozemní a speciální síly AČR. Prověřeno bylo celkem 15 akcí s celkovými výdaji 5 833,5 mil. Kč. V souvislosti s těmito akcemi byly prověřeny i čtyři programy, v jejichž rámci byly akce realizovány.

Do doby ukončení kontroly nezpracovalo MO koncepční materiál, který by podrobněji stanovil výstavbu a rozvoj pozemních či specializovaných sil s konkrétním vymezením cílového stavu, materiálních potřeb a finančních a časových požadavků na jejich naplnění, což mělo mj. za následek nesystémové nákupy vojenské techniky a materiálu. Na tuto skutečnost NKÚ upozorňoval již v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 10/10. V roce 2011 byla schválena *Bílá kniha o obraně* jakožto základní koncepční dokument, jehož cíle a priority mají být realizovány prostřednictvím konkrétních programů. Nové programy vycházející z Bílé knihy byly zahájeny až v roce 2013 a nebyly předmětem této kontrolní akce.

Věcné, časové a finanční podmínky pro pořizování vojenské techniky, které stanovily kontrolované programy, byly v průběhu jejich realizace zásadním způsobem upravovány a měněny, a to jak s ohledem na množství, tak co do výše cen pořizovaného majetku. V době kontroly byl ukončen pouze program ev. č. 207V210. Doba jeho realizace byla dvakrát prodloužena, a to celkem o dva roky, což bylo způsobeno mimo jiné nedostatky v postupu MO při nákupu souprav padáků. Další program byl finančně navýšen o 42 %, zejména z důvodu dodatečně zařazeného nákupu speciálních vozidel, která měla být urychleně využita v zahraničních misích. Část těchto vozidel pořízených za 121,2 mil. Kč v roce 2010 nebyla v zahraničí dosud nasazena.

Problémy se objevily při nákupu souprav padáků, kdy první část akce byla realizována až v roce 2011 oproti stanovenému roku 2008; důvodem byly problémy v zadávacích řízeních a neplnění technických parametrů dodavatelem. MO přesto téhož dodavatele

²¹ Land Rover Defender 130 MILITARY – ARMoured 4 KAJMAN M1.

²² Ustanovení § 23 odst. 5 písm. b) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

vybralo i pro druhou část nákupu financovanou z jiného programu; technické problémy se opakovaly a způsobily opět zpoždění o dva roky.

Kontrolou bylo zjištěno, že MO mělo v kontrolovaném období na skladě 712 souprav padáků za cca 120 mil. Kč, které byly od pořízení pouze uskladněny. Po ukončení své technické životnosti byly fyzicky zlikvidovány.

V rámci kontrolní akce bylo prověřeno celkem 13 zadávacích řízení. MO pouze ve čtyřech případech vybralo otevřené řízení nebo postup otevřenému řízení obdobný. V ostatních devíti případech byl z různých důvodů osloven pouze jeden dodavatel. Uvedeným postupem dochází k omezování hospodářské soutěže, což může v konečném důsledku negativně ovlivňovat výši kupní ceny. Jako příklad je možné uvést pořízení osobních padáků, přístrojů nočního vidění, souprav chemického pozorovatele nebo elektronické výbavy lehkých obrněných vozidel.